

Stine Egede
Inuit Ataqtigiit sinnerlugit Inatsisartunut ilaasortaataitaq

§ 37 naapertorlugu apeqqut 9/2019-imut akissut

1. Naalakkersuisut nakorsassaaleqineq, peqqissaasunillu amigaateqarneq aaqqiiviginiarlugu nuna tamakkerlugu nunallu immikkoortuini qanoq pilersaaruteqarpat?

Akissut:

Sulisussarsiortarnermi sulisunillu attassiniarnermi periarfissat qanoq pitsanngorsarneqarsinnaanersut Peqqinnissaqarfimmit ataavartumik aallunneqartuapoq. Sulisussarsiortarnermi sulisunillu attassiniarnermi suliat annertoreersut aallaavigalugit suliassaqarfimmi tamatumani nutaamik ataatsimoortumillu iliuuseqarnissaq pisariaqartinneqarpoq. Aammattaaq pissutsit peqqissutsikkut suliassaqarfimmit toqqaannartumik iliuuseqarfigineqarsinnaangitsut iliuuseqarfigineqarnissaat peqqinnissaqarfiup pisariaqartippai, tamatumani ilaatigut pineqarput ineqamikkut pissutsit, atuarfik, meeqqanik paarsineq attaveqaatillu. Tamatuma saniatigut sulisut Kalaallit Nunaannut nuunnerminni tikilluaqquneqartarnerminnit akuutinneqalertarnerminnillu sunnerneqartarput, tamannalu sulisunik attassiinnarniarnermi assut pingaaruteqarpoq.

Peqqinnissaqarfik 2018-imi ukiakkut Danmarkimi sulisussarsioqatigiinnik pilersitsivoq sulisinnaasunik kajumissuseqalersitsinissamik ineriartortitsisussanik pitsanngorsaasussanillu. Tamanna Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu suleqatigut qanimut suleqatigalugit ingerlanneqassaaq. Siusinnerusukkut sulisorisimasat suliamik ilisimasaqarnermikkut Peqqinnissaqarfimmi sulisussanik sumiissusersinnaasut, ornigussinnaasut kajumissaasinnaasullu attavigineqalissapput. Tamatuma saniatigut ilaatigut sulisussarsiortarnermik suleqatigiinnissaq pillugu Danmarkimi napparsimmaviit arlallit oqaloqatigalugit aallartinneqarput. Kiisalu oqallittarfinni, soorlu LinkedIn, Facebook, Instagramimilu annertunerusumik ilisimasaqarneq tunngavigalugu peqqinnissaqarfiup annertunerusumik nittarsaanneqarnissaa suliniummik aqutsisup qulakkeerniarlugu sulissutigaa. Suliniutit taakku Kalaallit Nunaanni sulisussarsiorluni maanna allagarsiisarnernut iluatsitsinerillu pillugit oqaluttuassanut ilapittuutaassapput.

Tamatuma saniatigut sulisussarsiortarnermi sulisunillu attassiniarnermi periusissaq nutaaq 2019-imi atuutilissasoq naatsorsuutigineqarpoq.

2. Maanna nuna tamakkerlugu piffinilu suni nakorsanik qassinik amigaateqartoqarpa?

Akissut:

Nakorsat aalajangersimasumik atorfillit amigaatigineqarnerat annertooujussuuvoq. Nakorsatut atorfiit amerlanersaat inuttaqarput, taakkuli tasaanerullutik piffissami sivikinnermi sulisorisat imaluunniit nakorsat taartaasussatut allaffiineersut.

23-01-2019
Sags nr. 2019 - 816
Akt nr. 9779874

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk
Email:

www.naalakkersuisut.gl

Peqqinnissaqarfimmi nakorsat 100 – 110-t missarpiaat sulisorineqarput, tamatumani apeqqutaalluni piffissani aalajangersimasuni misissuiartorluni angalasarnerit suliassallu allat. Atorfiit ukiup annerpaartaani nakorsanit aalajangersimasumik atorfilinnit 30-nit, piffissami sivikinnerusumi atorfilinnit 65 – 70-init (ukioq ataaseq ataallugu isumaqatigiissutigut atugassarititaasut malillugit suliffeqartartut) inuttaqartarput. Nakorsatut atorfiit sinneruttut tallimat – qulit taartaasussarsiorfarfinit nakorsanit inuttaqartarput.

Piffissami sivikitsuinnarmi atorfeqartartut aammalu taartaasartut allaffii aqutigalugit atorfinitsinerit nassatarisaannik pissutsit ingerlaavartumik allannguuteqartarput, agguataarneqarneralli agguaqatigiissillugu siuliani allassimasut malillugit isikkoqarpoq.

3. Piffiit suut aalaakaasunik nakorsaqaqpat?

Akissut:

Nakorsaqaq ukioq ataaseq sinnerlugu suliffeqareeruni aalajangersimasumik atorfilittut isigineqalertarpoq. Illoqarfinni ukunani nakorsamik(nik) aalajangersimasumik atorfeqartoqarpoq: Qaqortoq, Nuuk, Sisimiut, Ilulissat aamma Tasiilaq.

4. Piffiit suut taartaasunik ukiut kingulliit marluk nakorsaqaqpat?

Akissut:

Ukiuni marlunni kingullerni sumiiffinni ukunani taartaasartut allaffii aqutigalugit nakorsamik atorfeqartoqarpoq: Aasiaat, Uummannaq, Upernavik, Sisimiut, Qasigiannuit, Qaqortoq, Paamiut, Narsaq, Nanortalik, Maniitsoq aamma Nuuk.

Piffissami sivikitsuinnarmi atorfeqartartut sumiiffinni tamani atorneqarput.

5. Akissarsiatigut arlaannik iliusissanik pilersaaruteqartoqarpa, nakorsat peqqissaasullu eqqarsaatigalugit?

Akissut:

Sulisut aalajangersimasumik atorfeqarpata imaluunniit piffissami sivikitsuinnarmi atorfeqarpata Namminersorlutik Oqartussat kattuffiillu, tassungalu ilanngullugu nakorsat peqatigiiffiata (Lægeforeningen) aammalu PPK-p akornanni isumaqatigiissutigut Peqqinnissaqarfimmi peqqissutsikkut sulisut akissarsiaqartinneqarneranni malinneqarput. Nakorsat taartaasartut allaffiineersut taartaasartut allaffiinit akissarsiaqartinneqartarput. Tamannalu Peqqinnissaqarfimmut annertooujussuarmik aningaasartuutaasarpoq taartaasartut allaffii sullissinerminnut aamma akilersomeqartarmata.

6. Ineqarnikkut pitsanngorsaannissamik pilersaaruteqartoqarpa, illoqarfiit mikinerit eqqarsaatigalugit?

Akissut:

Inissiat innersuunneqartut Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmi sulisorisanut inissiatut innersuunneqartartut pineqartut naatsorsuutigineqarpoq. Illoqarfinni mikineri inissiat pitsaassusiat annertunerusumik unammilligassaqartutut nalilerneqanngilaq, tassa inissianik naammaginantumik pitsaassulinnik naammaginantumillu amerlassusilinnik peqqinnissaqarfik amerlanertigut pissarsisinneqartarmat.

7. Suliaritittussat qassit, kiisalu sukkt suliaritittussat utaqquisuutigineqarpat, qanorlu sivilisutigisumik utaqqisimappat?

Akissut:

Napparsimasut sapinngisamik piaarnerpaamik misissorneqarnissaat katsorsarneqarnissaallu Peqqinnissaqarfimmit ataavartumik annertuumillu sulissutigineqartarpoq, tamatumani nappaatit qanoq perulussutaanerat eqqarsaatigalugu isumassuisoqarlunilu pingaarnersiuisoqartarluni.

Apeqqummut atatilugu utaqqisut nalunaarsorsimaffianni naammattumik takussutissiinissamut maannangaaq periarfissaqanngilaq. Taamaakkaluartoq utaqqisut nalunaarsorsimaffiinit elektroniskiusumik pissarsiarineqarsinnaasunit paasissutissanik ersarissunik 2019-imi pissarsiviusussanik suliaq maanna ingerlanneqalereerpoq. Napparsimasut ullumikkut misissortinnissanut, katsorsartinnissanut malitsigisaanillu nakkutilliivigineqarnissanut tamanut attuumassuteqartunut ullumikkut utaqqisutut nalunaarsorneqarput.

8. Naalackersuisut pilersaaruteqarpat Nuummi suliaritikkiartortut inissaannik, inissat 64-it saniatigut sanaqqinnissaminnik ?

Akissut:

Dronning Ingridip Napparsimmavissuani (DIN) nakorsartut ineqarfianni siniffiit 60-iupput, taakku agguataagaallutik inissat 20-t inunnut marlunnut naatsorsuussat aammalu inissat 20-t inummut ataatsimut naatsorsuussat. Tamatuma saniatigut DIN-imi nakorsartut ineqarfianneersunik qulinik siniffeqarpoq aammalu Nuup qeqqani 15-inik siniffeqarluni, kingulliullugit taaneqartut naartusunut sineriammeersunut Nuummumt erniartortunut pingaarnertut atugassiaallutik.

Napparsimasut Nuummi inissaqartinniarnertat unnuiffissaqartinniarneralllu eqqarsaatigalugit peqqinnissaqarfimmi annertuumik ajornartorsiuteqartoqartoq Naalackersuisunit ilisimaneqarpoq. Taamaattumillu siniffeqarfinnik nutaanik kiisalu nakorsartut ineqarfianni inissap ilaneqarnissaanik sanaartornissamut pilersaarutip peqqinnissamut suliasaqarfimmi immikkoortumut pilersaarummi ilanngunneqarnissaa Naalackersuisut pilersaarutigaat.

9. Nunatsinni immikkut ilinniarneq soorlu pilaasutut, meeqat nakorsaatut il.il. qanoq akeqarpa?

Akissut:

Nakorsatut immikkut ilisimasalittut ilinniartitaanermut aningaasartuutit qanoq amerlatiginersut maannakkut naatsorsorneqarsinnaanngilaq. Nakorsat nakorsatut immikkut ilisimasalittut sulipput aammalu isumaqatigiissut atuuttoq naapertorlugu akissarsiaqarlutik. Tamatuma saniatigut pikkorissartitsinernut, ilinniartitsinernut, nakkutilliinermut ilitersuinerimullu aningaasartuuteqartoqartarpoq.

Universitetimi nakorsatut ilinniarneq ukiunik arfinilinnik sivilisussuseqarpoq. Tamatuma kingorna nakorsatut ilinniarnertup naammassineqarnerata kingorna nakorsatut immikkut ilisimasalittut ilinniarneq sivikinnerpaamik ukiunik arfineq marlunnik sivilisussuseqartarluni. Taamaattorli nakorsatut immikkut ilisimasalittut

allagartartaarnissamut ukiut amerlanerujussuit atortarpaat – amerlanertigut ukiut 10-15-it. Nakorsatut immikkut ilisimasaqarfiit 38-upput.

Nakorsat nakorsatut nalinginnaasumik sulinermi immikkut ilisimasaqalernissamik ilinniagaqarusuttut ilinniarnarat annertunerpaaq nunatsinni ingerlanneqarsinnaavoq. Immikkulli ilisimasaqarfiit sinnerini tamani (soorlu pilattaasutut, uummatip nakorsaatur, ernisussiornermi nakorsatut) ilinniarnarup immikkoortuisa ilamininngui nunatsinni ingerlanneqarsinnaapput. Ilinniarnarit immikkoortui amerlanerpaat nunatsinni ingerlanneqarsinnaanatik immikkoortuni anginerni immikkoornerusumillu ilisimasaqarfiusuni ingerlanneqartariaqarput – amerlanertigut Danmarkimi.

10. Naalakkersuisut allanik paasissutissanik peqarpat qulaani pineqartunut tunngassutilinnik ?

Akissut:

Paasissutissanik allanik ilanngutassaqaqanngilaq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Martha Abelsen